
Književna poročila

porediti in konfrontirati v privlačno situacijsko komiko. *Satire* (Snujem novo društvo, Kandidiram) so boljše od humoresk. Škoda, da pisatelj ni še katerikrat, pa krepkeje podrezal v naše purgarske razmere. Črtica «Grohar Jakež» zbog svoje sentimentalnosti in pokopališke tragičnosti ne spada v tak okvir.

Dr. V. Korun piše udobno čitljiv jezik. Vendar mu je slog včasih preveč nadržan z osladnimi okrasnimi pridevki in nebistvenimi stranskimi stavki, ki po nepotrebnem motijo pripovedovanje in so neprisiljenemu razvoju komike često prava cokla. Mestoma naletiš na občutno predolge stavke. Tako ima zadnji stavek na 50. strani (Hero in Leander) 91 besed, takoj prihodnji pa 65.

Dr. Pavel Karlin.

Zvonimir Kosem: Morje. Drama v štirih dejanjih. Ljubljana 1924. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zlata Milanovič se za odsotnosti zaročenca kapitana Blagoviča seznanila z dr. Vrtačnikom, ki si jo je znal osvojiti. Ob prihodu kapitana Blagoviča pa se v Zlati razvname duševni boj, iz katerega se lahkoživo dekle reši s tem, da brezbrizno zavrže svojega zaročenca. Kapitan, «prerok ljubezni in človečanstva», se mirno umakne in odpotuje spet na morje, toda njegov odhod provzroči usoden polom v družini. Darinka, Zlatina sestra, je na tistem ljubila kapitana, a brezupno, in si poišče leka nemirnemu življenju v smrti.

Zlato pa razočara zakon z Vrtačnikom ter se zastrupi. Poleg glavnega dejanja so še epizodni dogodki stranskih oseb, ki se vse krečejo okrog problema ljubezni. Drama se odigrava v obmorskem kraju in scenično so dejanja prav dobro pogojena. Toda: — toda drama to ni! Ne rečem: snov bi bila čisto prikladna za kako novelico, in tudi jezik bi bil za to obliko pripovedovanja primeren. Drama pa zahteva lapidarnosti, ostro izklesanih značajev in brezobzirne borbe. Osebe so zelo medle, nežive skoro in njih dejanje in nehanje je bledikavo. Vzemimo na pr. kapitana Blagoviča. Pisatelj nam toliko govori in govori, da je bil kapitan velik bojevnik za resnico in pravico, da je bil prerok človečanstva itd., dočim napravi ta junak na nas vtis liričnega, šibkega človeka, ki sta ga sama mehko in dobroti, ki ni niti toliko bistroiden, da bi pregledal lokavost svojega tovariša. Sploh govore vse osebe zelo mnogo, mestoma celo vzneseno lirično, patetično, dasi je drama vendar čisto realistična! Tudi ni naslov «Morje» nujno potreben naslov. Prav tako bi lahko prenesel to dejanje v kako drugo mesto in dal naslov «Vihar» ali pa «Nevihta» itd. Problem «ljubezni» pa tu ni obdelan na nikak nov način, vrhutega čutiš, da je drama «sestavljena» pač po vseh pravilih, ki so jih izumili epigoni naturalizma, dasi sile naturalistov ni v nji.

Naslovna stran je zelo neokusna. Tista ilustracija nikakor ni v čast ne slikarju, pa tudi ne založbi.

Miran Jarc.

Alojzij Remec: Iz moje domovine. Mlade povesti. 1922. Založila Goričar & Leskovšek. Celje. Str. 193.

V pisani knjigi, katere pestra zunanost naj menda ugaja krogu čitateljev, za katerega je pisana, je pisatelj Remec zbral svoje prvo cvetje. Vidim v beli hiši mizo, okoli katere sede vaščani v zimskem večeru in prisluškujejo zgodbam, ki jih razproža izpod svetiljke vaški študent: tem so te povesti namenjene, dasi ne vse enako posrečeno. Ne bom se spuščal v njihovo naštevanje in v navajanje njihove vsebine. S tem bi po mnenju mnogih zadostil nalogam pravega kritika, a bi tudi knjigo docela izčrpal: ker snovnost v njej prevladuje vse. O samoniklosti sloga je še komaj možno govoriti; Cankar in Meško sta imela močen vpliv na pisca. Mnogo je mehke, sanjave sentimentalnosti, ki bo v današnji

Književna poročila

dobi komaj našla odziva. Remec je v podnaslovu zbirke napisal oznako «mlade povesti» in prav je storil; kako je že ponosen vzpon v epilogu, napisanem v zadnjih letih, v njem že zveni zreła moška beseda. Vidno je, da je Remec tem povestim zdavnaj odrastel; zanj pomenijo pot razvoja, zadovoljen pa bo ob njih tudi marsikateri bralec.

Mirko Pretnar.

J. P. Rabaté: *La geste de Marko. Poèmes épiques des Serbes. Tananarive. Pitot de la Beaujardière. 1922. 214 str.*

«Ali bi ne mogel postati francoski jezik sredstvo, ki bi odkrivalo drugim narodom včlove lepote čudovite srbske poezije in s tem obogatilo — že Goethe je izrazil tako željo — skupne temelje univerzalne književnosti?» (Iz predgovora k pričujoči knjigi, str. 10.)

J. P. Rabaté, v kolonialnem mestu Tananarivi na Madagaskarju živeči, še malo znani francoski poet, je prišel med vojno v stike s Srbi in se, od njih močne narodne poezije očaran in oplojen, odločil postati guslar, glasnik naše epske pesmi v tujini in posvetiti svoje pesniške in jezikovne zmožnosti «nerazdružni intelektualni alianci med Francijo in Jugoslavijo». Ima že nekaj prednikov. Naj navedem hitro znanega mistifikatorja Mériméeja, barona d'Avrila, potem Augustea Dozona, bivšega francoskega generalnega konzula na Balkanu (zbirko jugoslovanskih junaških pesmi, Leroux, 1888) in pa Philéasa Lebesguea (glej dr. Debeljakovo poročilo v letošnjem «Ljubljanskem Zvonu», str. 125.!).

Knjiga «*La geste de Marko*», posvečena «à la Nation serbe-croate-slovène» in «au roi Alexandre I», obsega uvodoma Zmaja Jovanovića «*Chante gouzla*», nato pa devet pesmi iz Markovega cikla. Vsaka teh pesmi je posvečena spominu enega naših starejših književnikov. Pesem «Marko in hčerka arabskega kralja» je Rabaté pripisal «à la mémoire de Vodnik, précurseur de la renaissance slovène, auteur de l'Ode 'Réveil de l'Illyrie' (1811)». Zbirka ni točen prevod srbskih narodnih pesmi, ampak samo dokaj široka prepesnitev nekaterih odlomkov iz velike epske pesnitve, prosto preludiranje na izbrana temata iz obširne epeje. Avtor se ni oklenil prvotnega ritma in prvobitne pesniške dikcije. Zadovoljil se je — kakor sam pravi — «à reproduire le mouvement mélodique et l'enluminure des chansons de geste». A se mu tudi to ni preveč posrečilo. Narodna pesem je kratka, točna, jasna, Rabaté pa pripoveduje na dolgo in široko, primerja, okrašuje, zavlakuje. Guslar poje: Vino pije kraljeviću Marko sa staricom Jevrosinom majkom (Oranje kr. M.). V knjigi «*La geste de Marko*» čitaš ta verza tako-le raztegnjena:

«Marko Kraliévitč, à la haute stature,
avec sa mère, un soir, boit le vin noir des ceps,
le vin qui met au coeur la soif des aventures
et que le ciel mûrit aux coteaux de Prilep.»

Približno taka je vsa prepesnitev, katero deloma krasé, deloma pa grdé lesorezi, ki jih je avtor sam zamislil ali pa precej okorno posnel po Meštrovicévih skulpturah.

Ali bo mogočna pesem o junaškem kraljeviću — tako izpremenjena — dosegla svoj namen? Zanimanje za srbsko narodno epiko bo gotovo zbudila. Prave, tipične, literarne slike epskega cikla o hrabrem Marku pa si bo tuji bralec iz te zbirke mogel ustvariti bore malo. Če avtor misli, da bo to delo pomagalo Francozom «pénétrer le mystère des poésies primitives» (citat iz E. Montéguta, str. 8.) ali pa pokazati tujcem «le musicien et le poète de toute la race slave» (po Mickiewicz, str. 8.), se pač moti. Na vsak način pa moramo biti poetu,